

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU

1. Nazwa przedmiotu:	Komunikacja w relacjach edukacyjnych				
2. Kod przedmiotu:	M6-2.1				
3. Okres ważności karty:	od roku akademickiego 2019/2020				
4. Forma kształcenia:	jednolite studia magisterskie				
5. Forma studiów:	studia stacjonarne				
6. Kierunek studiów:	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna				
7. Profil studiów:	praktyczny				
8. Specjalność:	-----				
9. Semestr:	III				
10. Jedn. prowadz. przedmiot:	Instytut Studiów Edukacyjnych				
11. Prowadzący przedmiot:	Dr Jolanta Gabzdyl				
12. Grupa przedmiotów:	kultura języka				
13. Status przedmiotu:	obowiązkowy do wyboru				
14. Język prowadzenia zajęć:	polski				
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:					
16. Cel przedmiotu:					
Zajęcia mają na celu kształtowanie przydatnych studentom w przyszłej pracy zawodowej nauczyciela kompetencji komunikacyjnych w zakresie: świadomego posługiwania się podstawowym narzędziem pracy – językiem; komunikowania się, tak w zakresie nadawania, jak i odbioru komunikatów dydaktycznych; tworzenia i stosowania dydaktycznie pożądanych „aktów mowy (pragmatycznych)” w procesie komunikowania się z dziećmi / uczniami klas początkowych, zwłaszcza w postaci zadań dydaktycznych: „pytań – odpowiedzi”.					
17. Efekty kształcenia:					
Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metoda realizacji efektu kształcenia	Metoda sprawdzenia efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla specjalności/ kierunku studiów
W	student posiada wiedzę o istocie, uwarunkowaniach, strukturach i osobotwórczych funkcjach przedszkolnych i wczesnoszkolnych komunikatów edukacyjnych, zwłaszcza celów i zadań dydaktycznych; właściwego tworzenia i stosowania dydaktycznie pożądanych „aktów mowy (pragmatycznych)” w procesie komunikowania się w dziećmi / uczniami klas początkowych	prace z podanymi tekstami, pogadanki, dyskusje, elementy metod sytuacyjnych, zadań wytwórczych; praca własna studenta	samo/ocena poziomu przygotowywania się do zajęć i uczestniczenia w nich; samo/ocena jakości przedstawionych zadań wytwórczych	warsztaty	K_W02 K_W03 K_W17
U	student potrafi dokonywać refleksyjnej analizy, interpretacji, oceny itp. odnośnie jakości komunikatów edukacyjnych występujących w przedszkolnych i wczesnoszkolnych: dialogach przedszkolnych / wczesnoszkolnych oraz podstawach	prace z podanymi tekstami, pogadanki, dyskusje, elementy metod sytuacyjnych, zadań wytwórczych;	samo/ocena poziomu przygotowywania się do zajęć i uczestniczenia w nich; samo/ocena jakości przedstawionych	warsztaty	K_U02

	programowych, „autorskich” programach kształcenia, planach i programach pracy, przewodnikach dla nauczycieli, konspektach zajęć dydaktycznych; potrafi skutecznie dobierać „zespoły / ciągi (w tym jednostkowe) pytania i polecenia” do celów edukacji przedszkolnej / wczesnoszkolnej	praca własna studenta	zadań wytwórczych		
K	Student zna własne predyspozycje interpersonalne jako przyszłego nauczyciela dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym; rozumie potrzebę uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności interpersonalnych - niezbędnych w pracy nauczyciela	opis, pogadanka heurystyczna, dyskusja, metoda sytuacyjna, impresji i ekspresji; praca własna studenta	samo/ocena poziomu przygotowywania się do zajęć i uczestniczenia w nich; samo/ocena jakości przedstawionych zadań wytwórczych, konfrontowanie własnych wypowiedzi z wypowiedziami pozostałych uczestników: opisów, pogadań i dyskusji, metod sytuacyjnych	warsztaty	K_K03

18. Formy i wymiar zajęć: w, ćw., war., pz, s

War 30

19. Treści kształcenia:

- Wybrane aspekty komunikacji (edukacyjnej, dydaktycznej), językowych komunikatów ustnych, pisanych i innych terminów. Istota i uwarunkowania „aktów mowy (pragmatycznych)”.
- Proces edukacji, kształcenia jako proces komunikowania się: struktura i funkcje komunikatu; kompetencje komunikacyjne nauczyciela (dzieci / uczniów klas początkowych); język dialogu w edukacji przedszkolnej / wczesnoszkolnej; osobowościowe, społeczne i pedagogiczne determinanty porozumiewania się nauczyciela i ucznia (dziecka).
- Istota, struktura i funkcje komunikatów językowych w postaci celów ogólnych, szczegółowych i operacyjnych występujących w zewnętrznych i wewnętrznych dokumentach związanych z funkcjonowaniem przedszkola i szkoły: w podstawach programowych, „autorskich” programach kształcenia, planach i programach pracy, przewodnikach dla nauczycieli, konspektach zajęć dydaktycznych itp.
- Zadania dydaktyczne (pytania i polecenia) jako podstawowy element komunikacji dydaktycznej: pojęcie, struktura, funkcje, klasyfikacje.
- Nauczyciel i dziecko / uczeń klas początkowych w roli twórcy, użytkownika i wykonawcy zadań dydaktycznych: pytań i poleceń. Analiza struktur i rodzajów osobotwórczych funkcji „zespołów i ciągów (w tym jednostkowych) pytań i poleceń”: występujących w dialogach edukacyjnych przedszkola i klas I-III szkoły podstawowej; przewodnikach dla nauczycieli; podręcznikach wczesnoszkolnych.
- (Nie)adekwatne pytania i odpowiedzi w procesie kształcenia przedszkolnego/ wczesnoszkolnego. O sztuce stawiania właściwych pytań.
- Problematyka jakości komunikacji edukacyjnej, w tym błędów popełnianych przez nauczycieli.

20. Egzamin:

tak, nie

21. Literatura podstawowa:

- Barnes D. Nauczyciel i uczniowie. Od porozumiewania się do kształcenia. WSiP, Warszawa, 1988.
- Gabzdyl J. (red.). Komunikacja w edukacji: właściwości i uwarunkowania. Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu, Racibórz 2009.
- Gabzdyl J. W kręgu wczesnoszkolnych komunikatów dydaktycznych: pytania i (nie)adekwatne odpowiedzi.

W: Komunikacja w edukacji: uwarunkowania i właściwości. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu, Racibórz 2009.

- Gabzdyl J. Z problematyki celów występujących we wczesnoszkolnej komunikacji dydaktycznej. W: Prace Psychologiczno-Pedagogiczne: Tom 1. Red. Yuri Karandashev, Tatiana Senko. Wydawnictwo Akademii Techniczno-Humanistycznej, Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała 2007.
- Gabzdyl J. Z problematyki błędów popełnianych przez nauczyciela w komunikacji dydaktycznej. W: Komunikacja - Dialog - Edukacja: część II. Red. Wojciech Kojs, Robert Mrózek, Łucja Dawid. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego Filii w Cieszynie, Cieszyn 1998.
- Gabzdyl J. Pytania i polecenia nauczycieli: „wskaźniki rzeczowe” działań dzieci w młodszy wieku szkolnym. W: Studia psychologiczno-pedagogiczne. Tom 1. Red. Yuri Karandashev, Tatiana Senko. Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała 2007.
- Gabzdyl J. Przyczynki do rozważań o pytaniach i poleceniach nauczyciela – nowych wskaźnikach efektywności kształcenia szkolnego. W: Nauczyciel w nowej rzeczywistości edukacyjnej. Red. Wojciech Kojs, Łucja Dawid. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego Filii, Cieszyn 2004.
- Galant J.. Dostrzeganie i rozwiązywanie problemów w klasach początkowych. WSiP Warszawa 1987.
- Gordon T. Wychowanie bez porażek w szkole. Instytut Wydawniczy Pax, 2007.
- Juszczak S., Polewiczak I. (red.) Dziecko w świecie wiedzy, informacji i komunikacji. Wydawnictwo Adam Marszałek, seria: Biblioteka „The New Educational Review”, Toruń: 2005.
- Kojs W. Pytania i polecenia w kształceniu systematycznym. Analiza operatorów. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, seria: Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Katowice 1994.
- Kojs W., Gabzdyl J. Questions hidden in schoolchildren’s responses - Structure and didactic functions. In The New educational review. - Uniwersytet Silesia, Instytut Pedagogiki i Psychologii: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta: Univerzita Mateja Bela, Pedagogická fakulta, Katowice – Ostrava – Banská Bystrica 2016.
- Perrot E. Efektywne nauczanie. Tłum. A. Janowski. WSiP, Warszawa 1995.
- Putkiewicz E. Proces komunikowania się na lekcji. Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Warszawa 2002.
- Śnieżyński M. 2005. Sztuka dialogu. Teoretyczne założenia a szkolna rzeczywistość Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, seria: Prace Monograficzne (nr 426).
- Szmidt K. 2004. Jak stymulować zdolności „myślenia pytajnego” uczniów? „Życie Szkoły” 2004, nr 7.

22. Literatura uzupełniająca:

- Brożek A. Pytania i odpowiedzi. Tło filozoficzne, teoria i zastosowanie praktyczne. Wydawnictwo Naukowe „Semper”, Warszawa 2007.
- Gabzdyl J. O modalności (nauczycielskich) pytań i poleceń = Abort modality of (teacher’s) question and instructions. W: „Chowanna” Tom jubileuszowy: Modalne aspekty treści kształcenia, red. Wojciech Kojs. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2009.
- Gabzdyl J. Nauka czytania a nauczycielskie polecenia i pytania. W: Wybrane konteksty edukacji dzieci i młodzieży. Red. Gabriela Kryk, Jolanta Gabzdyl, Renata Stefańska – Klar. Państwowa wyższa szkoła zawodowa w Raciborzu, Racibórz 2013.
- Gabzdyl J. Dydaktyczne (nie)kompetencje nauczycieli w aspekcie wczesnoszkolnych pytań. W: Interdyscyplinarność i swoistość pedagogiki: o (poza) swoistych uwikłaniach kształcenia. Cz. 2. Red. Jolanta Góral-Półrola, Barbara Walasek-Jarosz. Oficyna Wydawnicza Wyższej Szkoły Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych, Kielce 2012.
- Gabzdyl J. O istocie, strukturach i funkcjach ciągów pytań i poleceń nauczyciela. W: Edukacja Jutra: XV. Tatrzanie Seminarium Naukowe, Tom 2. Red. Kazimierz Denek, Tadeusz Koszycz, Wojciech Starościak. Akademia Wychowania Fizycznego, Wrocław 2009.
- Gabzdyl J. Pytania i polecenia nauczyciela jako czynnik socjalizacji dzieci w młodszy wieku szkolnym / Jolanta Gabzdyl. W: Социализация детей и молодежи: опыт, теория, практика, перспективы, Материалы международной научно-практической конференции, 17 ноября 2006 г. / Под общ. ред. Ю.М. Прохоров... [et al.]. Издательство УО «ВГУ им. П.М. Машерова», Витебск 2006.
- Kojs W. Językowe wyznaczniki procesów edukacyjnych. In Edukacja, technologia kształcenia, media. Red. K. Denek, F. Januszkiewicz, W. Strykowski. Polski Dom Wydawniczy „Ławica”, Poznań 1993.
- Kojs W. Frączek A. Rola układu pytań w działalności poznawczej uczniów klas początkowych. W: Problemy działań dydaktycznych. Red. W. Kojs. Uniwersytet Śląski, seria: Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (nr 926), Katowice 1988.

- Kurcz I. Język a reprezentacja świata w umyśle. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1987.
- Pęczkowski R. Pytanie jako forma komunikacji dydaktycznej w nauczaniu początkowym. Próba diagnozy. W: Komunikacja, dialog, edukacja. Część II. Red. W. Kojs, R. Mrózek, Ł. Dawid. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego Filii w Cieszynie, Cieszyn 1998.
- Piaget J. Mowa i myślenie u dziecka. Tłum. J. Kołodzka. Wydawnictwo Naukowe PWN, seria: Biblioteka Klasyków Psychologii, Warszawa 1992.
- Racinowski S. Pytanie i odpowiedź. Wydawnictwo „Nasza Księgarnia”, Warszawa 1967.
- Skulicz D., Żurakowski B. (red.). Komunikowanie się w kształceniu dzieci w młodszym wieku szkolnym. Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego, IKN im. Wł. Spasowskiego, ODN w Krakowie, Kraków 1987.
- Szczepka-Pustkowaska M. Tropami dziecięcych pytań filozoficznych. W: Światy dziecięcych znaczeń. Red. D. Klus-Stańska. Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2004.
- Szejnberg A. Komunikacyjne środowisko nauczania i uczenia się. Wydawnictwo „Astrum”, Wrocław 2006.
- Szuman S. Rozwój pytań dziecka. *Badania nad rozwojem umysłowości dziecka na tle jego pytań*. „Nasza Księgarnia”, seria: Biblioteka Dziej Pedagogicznych, Warszawa 1939.
- Śnieżyńska M. Rola pytań w dyskursie edukacyjnym. „Nowa Szkoła” 2007, nr 2.
- Śnieżyński M. Rola i znaczenie pytań w szkolnej edukacji. „Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce” 2013, nr 3.
- Wawrzyniak-Beszterda R. Doświadczenia komunikacyjne uczniów w czasie lekcji: studium empiryczne. Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2002.

23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:

Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta
1	Wykład	
2	Ćwiczenia	
3	Warsztaty	30 / 13 (przestudiowanie literatury przedmiotu); 17 (wykonanie zleconych zadań wytwórczych)
4	Praktyka zawodowa	
5	Seminarium	
6	Inne:	
	Suma godzin	30/30

24. Suma wszystkich godzin:

60

25. Liczba punktów ECTS:

2

26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego:

1

27. Liczba punktów ECTS uzyskanych w wyniku samodzielnej pracy studenta:

1

Efekt kształcenia	Ocena	Opis wymagań
W	bdb	Student posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o istocie, uwarunkowaniach, strukturach i osobotwórczych funkcjach przedszkolnych i wczesnoszkolnych komunikatów edukacyjnych, zwłaszcza celów i zadań dydaktycznych; właściwego tworzenia i stosowania dydaktycznie pożądanych „aktów mowy (pragmatycznych)” w procesie komunikowania się w dzieci / uczniami klas początkowych. Otrzymał ocenę co najmniej dobry plus z zadań wytwórczych.
	db+	Student posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o istocie, uwarunkowaniach, strukturach i osobotwórczych funkcjach przedszkolnych i wczesnoszkolnych komunikatów edukacyjnych, zwłaszcza celów i zadań dydaktycznych; właściwego tworzenia i stosowania dydaktycznie pożądanych „aktów mowy (pragmatycznych)” w procesie komunikowania się w dzieci / uczniami klas początkowych. Otrzymał ocenę co najmniej dobry z zadań wytwórczych.
	db	Student posiada uporządkowaną wiedzę o istocie, uwarunkowaniach, strukturach i osobotwórczych funkcjach przedszkolnych i wczesnoszkolnych komunikatów edukacyjnych, zwłaszcza celów i zadań dydaktycznych; właściwego tworzenia i stosowania dydaktycznie pożądanych „aktów mowy (pragmatycznych)” w procesie komunikowania się w dzieci / uczniami klas początkowych. Otrzymał ocenę co najmniej

		dostateczny plus z zadań wytwórczych.
	dst+	Student posiada uporządkowaną wiedzę o istocie, uwarunkowaniach, strukturach i osobotwórczych funkcjach przedszkolnych i wczesnoszkolnych komunikatów edukacyjnych, zwłaszcza celów i zadań dydaktycznych; właściwego tworzenia i stosowania dydaktycznie pożądaných „aktów mowy (pragmatycznych)” w procesie komunikowania się w dzieci / uczniami klas początkowych. Otrzymał ocenę co najmniej dostateczny z zadań wytwórczych.
	dst	Student ma dostateczną wiedzę o istocie, uwarunkowaniach, strukturach i osobotwórczych funkcjach przedszkolnych i wczesnoszkolnych komunikatów edukacyjnych, zwłaszcza celów i zadań dydaktycznych; właściwego tworzenia i stosowania dydaktycznie pożądaných „aktów mowy (pragmatycznych)” w procesie komunikowania się w dzieci / uczniami klas początkowych. Otrzymał ocenę co najmniej dostateczną z zadań wytwórczych.
	ndst	Student nie ma dostatecznej wiedzy o istocie, uwarunkowaniach, strukturach i osobotwórczych funkcjach przedszkolnych i wczesnoszkolnych komunikatów edukacyjnych, zwłaszcza celów i zadań dydaktycznych; właściwego tworzenia i stosowania dydaktycznie pożądaných „aktów mowy (pragmatycznych)” w procesie komunikowania się w dzieci / uczniami klas początkowych. Otrzymał ocenę niedostateczną z zadań wytwórczych.
U	bdb	Student potrafi wzorcowo: dokonywać refleksyjnej analizy, interpretacji, oceny itp. odnośnie jakości komunikatów edukacyjnych występujących w przedszkolnych i wczesnoszkolnych: podstawach programowych, „autorskich” programach kształcenia, planach i programach pracy, przewodnikach dla nauczycieli, konspektach zajęć dydaktycznych, dialogach przedszkolnych / wczesnoszkolnych; wzorcowo potrafi skutecznie dobierać „zespoły / ciągi (w tym jednostkowe) pytania i polecenia” do celów edukacji przedszkolnej / wczesnoszkolnej. Otrzymał ocenę co najmniej dobry plus z zadań wytwórczych.
	db+	Student potrafi prawie bezbłędnie: dokonywać refleksyjnej analizy, interpretacji, oceny itp. odnośnie jakości komunikatów edukacyjnych występujących w przedszkolnych i wczesnoszkolnych: podstawach programowych, „autorskich” programach kształcenia, planach i programach pracy, przewodnikach dla nauczycieli, konspektach zajęć dydaktycznych, dialogach przedszkolnych / wczesnoszkolnych; prawie bezbłędnie potrafi skutecznie dobierać „zespoły / ciągi (w tym jednostkowe) pytania i polecenia” do celów edukacji przedszkolnej / wczesnoszkolnej. Otrzymał ocenę co najmniej dobry z zadań wytwórczych.
	db	Student potrafi dobrze: dokonywać refleksyjnej analizy, interpretacji, oceny itp. odnośnie jakości komunikatów edukacyjnych występujących w przedszkolnych i wczesnoszkolnych: podstawach programowych, „autorskich” programach kształcenia, planach i programach pracy, przewodnikach dla nauczycieli, konspektach zajęć dydaktycznych, dialogach przedszkolnych / wczesnoszkolnych; potrafi dobrze dobierać „zespoły / ciągi (w tym jednostkowe) pytania i polecenia” do celów edukacji przedszkolnej / wczesnoszkolnej. Otrzymał ocenę co najmniej dostateczny plus z zadań wytwórczych.
	dst+	Student potrafi poprawnie: dokonywać refleksyjnej analizy, interpretacji, oceny itp. odnośnie jakości komunikatów edukacyjnych występujących w przedszkolnych i wczesnoszkolnych: podstawach programowych, „autorskich” programach kształcenia, planach i programach pracy, przewodnikach dla nauczycieli, konspektach zajęć dydaktycznych, dialogach przedszkolnych / wczesnoszkolnych; potrafi poprawnie dobierać „zespoły / ciągi (w tym jednostkowe) pytania i polecenia” do celów edukacji przedszkolnej / wczesnoszkolnej. Otrzymał ocenę co najmniej dostateczny z zadań wytwórczych.
	dst	Student potrafi w dostatecznym stopniu: dokonywać refleksyjnej analizy, interpretacji, oceny itp. odnośnie jakości komunikatów edukacyjnych występujących w przedszkolnych i wczesnoszkolnych: podstawach programowych, „autorskich” programach kształcenia, planach i programach pracy, przewodnikach dla nauczycieli, konspektach zajęć dydaktycznych, dialogach przedszkolnych / wczesnoszkolnych; potrafi w stopniu dostatecznym dobierać „zespoły / ciągi (w tym jednostkowe) pytania i polecenia” do

		celów edukacji przedszkolnej / wczesnoszkolnej. Otrzymał ocenę co najmniej dostateczną z zadań wytwórczych.
	ndst	Student nie potrafi w dostatecznym stopniu: dokonywać refleksyjnej analizy, interpretacji, oceny itp. odnośnie jakości komunikatów edukacyjnych występujących w przedszkolnych i wczesnoszkolnych: podstawach programowych, „autorskich” programach kształcenia, planach i programach pracy, przewodnikach dla nauczycieli, konspektach zajęć dydaktycznych, dialogach przedszkolnych / wczesnoszkolnych; nie potrafi w dostatecznym stopniu dobierać „zespoły / ciągi (w tym jednostkowe) pytania i polecenia” do celów edukacji przedszkolnej / wczesnoszkolnej. Otrzymał ocenę niedostateczną z zadań wytwórczych.
K	o.	Student zna własne predyspozycje interpersonalne jako przyszłego nauczyciela dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym; rozumie potrzebę uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności interpersonalnych - niezbędnych w pracy nauczyciela.
	no.	Student nie zna własnych predyspozycji interpersonalnych jako przyszłego nauczyciela dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym; nie rozumie potrzeby uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności interpersonalnych - niezbędnych w pracy nauczyciela.
28. Uwagi:		